

Brussel, 29 januari 2021
(OR. en)

5623/21

SOC 42
EMPL 30
ECOFIN 71
EDUC 22

NOTA

van:	het Comité voor de werkgelegenheid en het Comité voor sociale bescherming
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Uitvoering van de aanbeveling van de Raad over langdurige werkloosheid: belangrijkste bevindingen - Bekrachtiging van de belangrijkste gezamenlijke bevindingen van het EMCO en het SPC

Voor de delegaties gaan hierbij ter goedkeuring de belangrijkste bevindingen van het Comité voor de werkgelegenheid en het Comité voor sociale bescherming ten aanzien van de uitvoering van de aanbeveling van de Raad van 15 februari 2016 betreffende de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt.

ADD 1 bij document 5623/21 bevat de bijlage bij de belangrijkste bevindingen van het EMCO en het SPC ten aanzien van de uitvoering van de aanbeveling van de Raad van 15 februari 2016 betreffende de integratie van langdurig werklozen.

Het Comité van permanente vertegenwoordigers wordt verzocht de Raad aan te bevelen in te stemmen met de belangrijkste bevindingen van het Comité voor de werkgelegenheid en het Comité voor sociale bescherming ten aanzien van de uitvoering van de aanbeveling van de Raad van 15 februari 2016 betreffende de integratie van langdurig werklozen.

Gezamenlijke evaluatie van het EMCO en het SPC van de aanbeveling van de Raad betreffende de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt

Belangrijkste bevindingen van het Comité voor de werkgelegenheid en het Comité voor sociale bescherming

De derde evaluatie van de aanbeveling van de Raad over de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt is uitgevoerd op 30 november 2020. In de aanbeveling wordt het EMCO verzocht om de uitvoering ervan met betrekking tot de sociale dienstverlening en de verstrekking van inkomenssteun te monitoren in nauwe samenwerking met het Comité voor sociale bescherming. Deze derde evaluatie, voor het jaar 2020, is daarom het gezamenlijke werk van de twee comités.

Er wordt in de evaluatie gekeken naar de impact van de COVID-19-crisis op langdurig werklozen en naar de manier waarop de arbeidsbemiddeling en de sociale dienstverlening daar qua verlening van geïntegreerde diensten mee zijn omgegaan. De belangrijkste doelstellingen van de evaluatie waren om enerzijds te laten zien hoe de lidstaten omgaan met de uitdagingen waarmee langdurig werklozen tijdens de eerste fasen van de economische crisis te maken kregen, en anderzijds welke maatregelen er getroffen zijn om te voorkomen dat de langdurige werkloosheid stijgt. Daarnaast was het doel om mogelijke hersteltrajecten te schetsen. Hoewel de lidstaten wat arbeidsbemiddeling en sociale dienstverlening betreft beleidsmatig uiteenlopend op de COVID-19-crisis hebben gereageerd, komen in de evaluatie enkele gemeenschappelijke elementen naar voren.

Wat arbeidsbemiddeling betreft waren de gevolgen het ernstigst voor de begeleiding en profilering van werkzoekenden en voor de toegang tot en de beschikbaarheid van diensten. Het minst te lijden hadden de inschrijvingen en de geïntegreerde diensten (respectievelijk 14 en 16 lidstaten melden geen gevolgen). Veel lidstaten melden dat uit gezondheids- en veiligheidsoverwegingen het nodige gedaan is om ten minste een deel van de werkgelegenheidsondersteuning voor langdurig werklozen online te verlenen. Dit leidde echter tot wisselend resultaat, onder meer doordat niet alle langdurig werklozen en inactieven even goede toegang tot onlinediensten hebben, vooral mensen met geringere ICT-vaardigheden niet. En doordat er zich steeds meer mensen voor arbeidsbemiddeling aanmelden en de desbetreffende instanties qua personeelscapaciteit tegen grenzen aanlopen, waren naar opgave van een aantal lidstaten medewerkers geneigd om bij hun arbeidsbemiddelings- en aanverwante activiteiten voorrang te geven aan recenter werkloos geworden cliënten omdat die grotere kans maken weer een baan te vinden.

Wat de sociale dienstverlening betreft is uit de evaluatie gebleken dat de pandemie de dienstverlening heeft geschaad, vooral de verlening van diensten waarvoor persoonlijk contact nodig is. Hoewel de steun aan mensen in de meest kwetsbare situaties tot op zekere hoogte intact bleef, betrof dit vooral de toegang tot en de continuïteit van sociale uitkeringen. Een aantal lidstaten noemde in dit verband mensen op een minimuminkomen als een van de doelgroepen die voorrang kregen. De functies inschrijvingen en integratie van diensten lijken het minst getroffen te zijn (18 lidstaten melden daar geen gevolgen voor). Een aantal lidstaten heeft zich extra ingespannen om uitkeringen beter toegankelijk te maken, bijvoorbeeld via soepelere toegangsvoorwaarden, het niet in rekening brengen van kosten, voorlichtingscampagnes of de inzet van digitale instrumenten.

Voorlichting, individuele advisering en profilering, en ook de continuïteit van de dienstverlening, hadden het meest onder de COVID-19-crisis te lijden. Niettemin zijn er enkele goede praktijken gemeld, binnen sociale-activeringsprogramma's, met zaken als wekelijkse contacten met begunstigen via uiteenlopende socialemediakanalen of via aanmoediging van vrijwilligerswerk voor hulp aan de meest kwetsbaren.

Meer dan de helft van de lidstaten is van plan de administratieve processen van de openbare diensten voor arbeidsvoorziening (ODA's) te veranderen, met name in de richting van online-oplossingen en verdere integratie van diensten. Bijna alle lidstaten beschikken binnen of buiten hun ODA's over een centraal loket dat de coördinatie van de steun en het aanbod voor langdurig werklozen op zich zou kunnen nemen. Dat loket zou tegelijkertijd kunnen helpen geavanceerde partnerschappen tussen ODA's en sociale diensten tot stand te brengen voor de levering van sociale-activeringsprogramma's en zou ook andere initiatieven kunnen ontwikkelen waarbij werkgelegenheids- en socialesteunelementen worden gecombineerd. Er zijn momenteel nog maar weinig van dit soort geavanceerde partnerschappen met gezamenlijke doelstellingen en alomvattende maatregelen en diensten. Versterking van de centrale loketten kan helpen de toenemende druk op dienstverleners het hoofd te bieden. Via versterking van individuele trajecten ter aanpak van meervoudige belemmeringen voor de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, kan mede worden voorkomen dat de langdurige werkloosheid verder stijgt. Hiertoe zal de samenwerking tussen de diensten voor arbeidsvoorziening en de sociale diensten moeten worden opgevoerd. Ter ondersteuning van dit proces worden de lidstaten aangemoedigd voort te bouwen op programma's voor wederzijds leren, waarbij dan met name de ODA's en de sociale diensten betrokken zouden moeten zijn.

De meeste lidstaten hebben in de huidige crisis meer middelen voor de bestrijding van de langdurige werkloosheid en inactiviteit vrijgemaakt. Zo is met spoedmaatregelen het gebruik van onlinediensten bevorderd, zijn doelgroepen uitgebreid, en is er specifiek met kwetsbare groepen gewerkt. Veel lidstaten zijn nog bezig met het plannen of uitrollen van dit soort maatregelen, bijvoorbeeld ter verbetering van digitale vaardigheden, onder meer als onderdeel van hun plan voor herstel en veerkracht.

Verder gaven de lidstaten alom aan qua steun aan langdurig werklozen onzeker te zijn over de gevolgen van de aanhoudende crisis op langere termijn, aangezien momenteel eerst en vooral geprobeerd wordt het onmiddellijke banenverlies door de crisis te beperken en de werkgelegenheid te behouden. De beleidsuitvoering op middellange tot lange termijn zal daarom gericht moeten zijn op voltooiing van programma's en maatregelen die als gevolg van de COVID-19-pandemie zijn onderbroken of uitgesteld, alsook op een op maat gesneden mix van diensten voor langdurig werklozen en op de geïntegreerde verlening van die diensten.

Het toezicht op de uitvoering van de aanbeveling voor langdurig werklozen wordt voorts onderbouwd met kwantitatieve gegevens die met steun van de lidstaten worden vergaard. De meest recente (derde) alomvattende gegevensvergaring op basis van het door het EMCO ontwikkelde kader van indicatoren vond plaats in 2019 (een samenvatting van de resultaten is bij deze belangrijkste bevindingen gevoegd). Hierbij is specifiek gekeken naar de sluiting van herintegratieovereenkomsten, de gerealiseerde werkgelegenheid, en de duurzaamheid van die werkgelegenheid. In 2019 kreeg in 14 lidstaten ten minste 95 % van de geregistreerde personen zo'n overeenkomst, maar in 8 lidstaten had ten minste één op de drie geregistreerde personen er gedurende 18 maanden geen. Voor slechts 16 landen kunnen er follow-upindicatoren worden berekend voor hoe mensen met een herintegratieovereenkomst er twaalf maanden na herintreding voor staan. Uit de resultaten van 2019 blijkt dat 46,5 % van de mensen met een herintegratieovereenkomst die in 2018 weer aan het werk konden, 12 maanden later nog steeds werk had (niet noodzakelijkerwijs dezelfde baan), tegenover 50,1 % van de mensen met een herintegratieovereenkomst die in 2017 weer aan het werk konden - een daling dus. In het algemeen worden de lidstaten aangespoord aanvullende maatregelen te treffen om de kwaliteit en volledigheid van de gegevensvergaring te verbeteren en hun capaciteit om mensen te volgen nadat zij weer aan het werk zijn gegaan, te verbeteren.